

Stipendieberättelse

Resa för att undersöka teaterlivet i Moldavien.
Henrietta Hultén.

2009 fick jag 27 000 kronor för att företa en resa till Moldavien och undersöka teaterlivet där. Under hösten då resan var inplanerad i oktober, fick jag oväntat erbjudande om att bli tf chef för Radioteatern. Tillträdde posten 1 oktober och fick anstånd med att företa resan till våren 2010. Emellertid kommer inte teaterlivet i Moldavien igång förrän under den senare delen av våren, varför jag fick ytterligare ett anstånd; resan skulle äga rum före maj månads utgång.

Så har skett och detta är min stipendieberättelse:

Jag företog resan med tolk (vilket angavs i ansökan). I Moldavien, den forna Sovjetrepubliken, talas endast ryska och rumänska, språket i detta land, som dessförinnan hetat Basarabia (Bessarabien) och varit en del av Rumänien. Endast en ung, välutbildad generation kan tala engelska eller franska.

Resan ägde rum mellan 14 – 22 maj.

15 maj besökte jag *Teatrul municipal "Satiricus Ion Luca Caragiale"* en av de teatrar som öppnade i Moldavien efter självständigheten 1990.

Jag såg en föreställning av *Mästaren och Margarita* av Bulgakov i regi av teaterns grundare och chef Sandru Grecu. I föreställningen talades många språk, rumänska, ryska, hebreiska (Jesus), latin (Pontus Pilatus i sin roll som ståthållare då han talar med prästerskapet i Jerusalem), italienska (Pontus Pilatus ensam med sina tankar eller landsmän romarna). En spegling av den mångfacetterade språkliga situation som råder i landet.

16 maj besökte jag den ryska *Teatrul dramatic rus de stat "A.P.Cechov"* där jag såg en barnföreställning, *Pinocchio*.

17 maj besökte jag Nationalscenen *Teatrul National "Mihai Eminescu"* och intervjuade biträdande chefen Tudor Patron och dramaturgen Victoria Drumi om teaterns förhållanden, repertoarval etc.

På kvällen såg jag en Shakespeareföreställning med flera sammanfogade pjäser, sång och dans.

18 maj träffade jag chefen och grundaren av *Teatrul "Eugene Ionesco"* (denna tillkom även efter självständigheten), Petru Vutcarau. Samtalet rörde teaterns tillblivelse och arbete och den teterbiennial BITEI (festival international de teatru) som började samma vecka vid teatern. Jag gick på invigningen av denna biennial.

19 maj träffade jag chefen för *Teleradio Moldova* Alexandru Dorogan samt den avdelning vid moldaviska radion som gör radiodrama, programchefen Anatol Caciuc samt dramaansvariga Tatiana Fizer för samtal kring radiodramats ställning i Moldavien och möjligheter till eventuella samarbeten.

Samma dag intervjuade jag en av landets stora kulturpersonligheter, den 70-årige regissören Ion Ungureano. Han räknades som en av Sovjetunionens tio främsta regissörer och var under Republica Moldovas första år landets kulturminister 1990 -94. Han startade flera nya teatrar (se ovan) med sina elever från teaterskolan i Moskva, där han varit rektor, och påbörjade renovering och nyöppning av den förfallna Nationalscenen och av kyrkorna.

20 maj hade jag möte med Sandru Grecu vid *Teatrul Satiricus* inför att jag på kvällen såg föreställningen "*7 aprile 2009*". Den pjäsen handlar om valet förra våren i Moldavien då upplopp och oroligheter utbröt efter misstänkt valfusk och en person dödades framför parlamentet. Vi talade om möjligheter att kanske kunna göra denna pjäs i Sverige.

21 maj besökte jag den enda teater som ligger i en förort i huvudstaden Chisinau, en dockteater som heter *Teatrul municipal de papusi "Guguta"*. Det var en nyskriven berättelse av en fjortonårig flicka, kampen mellan ont och gott med tydliga änglar och djävlar. Jag såg pjäsen med en väluppfostrad men uppspelt skolklass. Här mötte jag den enda kvinnliga teaterchefen, Gabriela Lungu.

På kvällen hade jag inbokad besök på *Teatrul republican "Luceafarul"*, men tyvärr ställdes föreställningen in.

Det var en omstörtande och inspirerande resa. Skådespelarna är välutbildade och skickliga, och standarden på gestaltning hög med innovativa föreställningar. Dock märks att landet är fattigt, på rekvisita scenografi, teaterteknik märks resursbrist. Repertoarvalet speglar gärna landets speciella situation, men även teatrarna i Moldavien resonerar som teatrar överallt: Vill man spela nytt och okänt får det kompenseras med brett och välkänt. Folk går gärna på teater, det finns en intresserad publik som följer teaterlivet noga. Biljetterna är heller inte dyra. Teatrarna har mycket litet bidrag, de arbetar med olika typer av sponsorer. Ren mecenatverksamhet existerar också.

Jag planerar att skriva en artikel i Teatertidningen om min resa, berätta om resan i ett radioprogram och hoppas kunna presentera pjäsen "*7 aprile 2009*" i Sverige.

Stockholm 30 maj 2010
Henrietta Hultén